

Nurhan YAPRAK

**BELEDİYE İKTİSADİ
TEŞEBBÜSLERİNİN HUKUKİ
NİTELİĞİ**

onikilevha
KURUMSAL YATIRIM VE DANIŞMANLIK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM DEVLETİN EKONOMİYE MÜDAHALESİNİN YERELDEKİ YANSIMASI OLARAK BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

I. DEVLETİN EKONOMİK FAALİYETLERİNİN KAPSAMI	1
A. Düzenleyici Olarak	2
B. Müteşebbis Olarak	3
II. MERKEZİ YÖNETİMİN EKONOMİYE MÜDAHALE ARACI OLARAK KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ.....	7
III. BELEDİYELERİN YEREL EKONOMİYE MÜDAHALE ARACI OLARAK BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ.....	8
A. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Tarihsel Gelişimi.....	8
B. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Kurulma Gerekçeleri.....	14
1. Belediye Hizmetlerinin Özelleştirilmesi.....	19
2. Merkezi İdarenin Vesayet Denetiminden Kurtulmak.....	23

3. İhaleler Yoluyla Özel Hukuk Kişilerine Giden Kamu Kaynaklarını Şirketler Aracılığıyla Geri Döndürmek	25
4. İller Bankası Dışında Özel Bankalardan Kredi Kullanabilmek.....	30
5. Kamu Personelinin Ücretlendirilmesi ve İstihdamında Rahat Hareket Edebilmek	34
6. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Kurulabilmesinin Meşru Gerekçesi: Hizmet Kalitesini Artırmak ve Kaynak Yaratmak	36

İKİNCİ BÖLÜM
BELEDİYE İKTİSADİ
TEŞEBBÜSLERİNİNİN TÜZEL KİŞİLİĞİNE
İLİŞKİN NİTELENDİRME SORUNU

I. TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMI	42
II. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİNİN TÜZEL KİŞİLİĞİNE İLİŞKİN DOKTRİN GÖRÜŞLERİ.....	44
III. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİNİN TÜZEL KİŞİLİĞİNE İLİŞKİN YARGI KARARLARINDAN ÖRNEKLER.....	47
IV. BİR TÜZEL KİŞİLİĞİN KURULUŞ USULÜ ÇERÇEVESİNDE BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİNİN TÜZEL KİŞİLİĞİNE İLİŞKİN NİTELENDİRME DENEMESİ.....	52
A. Kuruluşun Dayanağı Yönünden	52
B. Kamu Gücü Atfedilmesi Yönünden.....	56
C. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Belediye İktisadi Teşebbüsü Kurulup Kurulamayacağı Sorunu	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN
KURULUŞ USULÜ, YÖNTEMİ VE
FAALİYETLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

I. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN KURULUŞ USULÜ	65
A. Belediye Meclisi Kararı.....	67
B. Cumhurbaşkanının İzni	71
II. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN KURULUŞ YÖNTEMLERİ.....	77
A. Belediyelerin Doğrudan Şirket Kurması	78
B. Belediyelerin Kurulmuş Şirketlere Ortak Olması	79
C. Belediyeye Yapılan Bağışların Kabul Edilmesi Yoluyla Şirket Edinimi.....	83
D. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Şirket Kurması	84
III. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN YÜRÜTTÜKLERİ FAALİYETLER.....	86
A. Faaliyetlerin Kapsamı	86
B. Faaliyetlerin Hukuki Niteliği.....	88
1. Faaliyetin Amacı.....	88
2. Faaliyetin Konusu	90
a. Belediyenin Görev ve Hizmet Alanında Kurulan Belediye İktisadi Teşebbüsleri.....	90
b. Belediyenin Görev ve Hizmet Alanı Dışında Faaliyet Yürüten Belediye İktisadi Teşebbüsleri.....	95
3. Faaliyetin Yürütülüş Usulü	96

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN
HAREKET ARAÇLARI

I. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN YÖNETİCİLERİ VE PERSONELİ.....	103
A. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Yöneticileri	103
B. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Personeli.....	106
1. İşçi Statüsü.....	109
2. İlave Tediye Hakkı.....	113
II. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN MALLARI.....	118
A. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Yararlandığı Kamu Malları..	118
B. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Kamu Mallarından Yararlanma Usulü.....	121
C. Belediye İktisadi Teşebbüslerine Ait Mallar.....	124
III. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN İŞLEMLERİ.....	127
A. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Özel Hukuk Alanındaki İşlemleri.....	128
B. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin İdare Hukuku Alanındaki İşlemleri.....	132
1. İdari İşlemin Belirlenmesi.....	132
2. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Kamu Hizmetini İfa Ederken Tesis Ettikleri İşlemler.....	134
a. Özel Hukuk Kişilerinin İdari İşlem Tesis Edebilme Yetkisi.....	134
b. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin İdari İşlemleri.....	135
(1) İhale Yapmak	136
(2) İş Deneyim Belgesi Vermek.....	140
(3) Yargı Kararlarından Örnekler	142
IV. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN EYLEMLERİ.....	144

BEŞİNCİ BÖLÜM
BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN
DENETİMİ

I. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN YARGI DIŞI YOLLARDAN DENETİMİ	148
A. Özel Hukuk Hükümleri Çerçevesinde Denetim	148
B. Kamu Hukuku Çerçevesinde Denetim.....	152
1. Belediyeler Tarafından Yapılan Denetim	153
2. Merkezi Yönetim Tarafından Yapılan Denetim.....	154
3. Sayıştay Tarafından Yapılan Denetim.....	155
II. BELEDİYE İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUKLARI NEDENİYLE DENETİM.....	163
A. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Özel Hukuk Sorumluluk Esaslarına Göre Sorumluluğu	164
1. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Tüzel Kişi Olarak Haksız Fiil Sorumluluğu	165
2. “Adam Çalıştıranın Sorumluluğu” Açısından Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Sorumluluğu.....	167
3. Yargı Kararlarından Örnekler	168
B. Belediye İktisadi Teşebbüslerinin İdari Sorumluluk Esaslarına Göre Sorumluluğu	172
1. İdarenin Sorumlu Tutulma Esasları.....	172
2. Yargı Kararlarından Örnekler	174
SONUÇ	177
KAYNAKÇA	187
EKLER.....	209